

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvzemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gld., za pol leta 8 gl., za četrt leta 4 gld. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za en mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gld. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje od četiristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat, in 4 kr., če se tri- ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 3 „gledališka stolba“. Opravištvu, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodnej tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Za srednji naš stan!

Novo, Slovanom prijazno ministerstvo je na krmilu in veselo gledamo Slovenci, s kojimi se je v nedavno minolem desetletji grdo ravnalo, v bodočnost, in up nam je, da pride tudi v našem ozemlju domači, podjarmljeni živeli do merodajnosti. Ugibijemo sem in tja, kaj bi postavili na svoj program. Šola — urad, sta dve glavni točki, okolo katerih se skoro vse pravljanje suče. Lehko tako, saj sta to napravi v narodovem organizmu, od katerih dobre ali slabe uredbe odvisi v marsičem življenje našega naroda kot naroda slovanskega. — Če v poštev jemljemo veliko moč, katero ima avstrijski nemški narod sam in v družbi se sobratu izven avstrijskih mej; če ne preziramo, da mnoge in silne, v odločilne kroge segajoče niti spajajo nemško zgodovino in prošlost naše carevine; če pomislimo, da je združenje avstrijskega Slovanstva s konservativnimi nemškimi elementi za jednotno delovanje proti ustavovernemu Nemštvu le malo trajno, ker ne vežejo skupni interesi za bodočnost vseh teh družnikov; če ozir jemljemo na zloglasno slovansko neslogo, potem ne bodemo Bog si ga vedi kaj pričakovali od bodočnosti za Slovence. Kdor je na slovenskem Štajerskem in Koroškem življenje našega naroda nekaj časa motril, spoznal je, da je tam ostri zob germanizacije v poslednjih desetih, dvajsetih letih to življenje na vseh krajih neusmiljeno grdo razgledal, in, kar je najhujše, da je odkrušil iz narodovega organizma naš srednji stan, ter v njem, v slovenskeji familiji, prostor za Nemštvo izdolbil. Maribor, Bistrica, Ptuj, Celje, Brežice — o trgi poleg železnice negovoreč — nam tako vidno to žalostno prikazen javljajo. V teh krajih ne bode mogla regenerirati domačinstvo nobedna,

še tako slovanska vlada, nobeden državni zbor tega ne more. Potujčevanje je bilo delo stoletij in delo vršenja noveje dobe, časovnega duha, ki je v naših krajih germanizacijo vodil v svojem spremstvu, in ob velkanske proteste zadene vsaka vlada, ki tu podirati hoče pozicije Nemštva. Joj, kaj pišješ, porečeš dragi bralec! Štajerski Slovenec sem in bival sem dolgo na slovenskem Štajerskem; poznam dobro življenje in položaj našega naroda tam, ne gledam prečrno. Če prav optimistično so dimo, mislim, da s tistimi Slovanom „pravičnimi“ vladami, ki imajo priti, moramo dobiti le konservativne vlade, ki se ne bodo dosti poprijemale dejanskega stanja; najmenj pa je nadejati se take vlade, ki bi nam kategorično pomagala priboriti merodajno mesto v navedenih mestih, in niti pri najboljše volji ne more še tako slovanska vlada ustaviti premoči, ki jo ima Nemštvo naravno nad ubozim Slovanom po večji kulturi, ki tako grozno na tistem, tudi brez vsega vladnega aparata v mejnih deželah Slovanstvo izpodriva iz svojih mest. Za Čeha je morebiti dobro bilo, da so pasivno ulogo svojo kot avstrijski narod igrali v slednjem času, nam je ta češka pasivnost neizmerno škodila, ker v tem času nemškega gospodstva postavilo je Nemštvo v naših krajih na vseh progah svoje pijeonije in utrdilo si je posebno po ponemčencih v našem srednjem stanu trdna svoja mesta in nij stoletne dobe v naše zgodovini, ki bi bila toliko nemčila in toliko kvara storila našemu narodu, nego doba slednjih deset ali dvajset let. Zgodovinsko, če tudi ne naravno, razvilo se je to vse tako in vladni aparat je preslaboten, da bi to stanje v kratkem preinačil nam na korist. Za to je, brez obzira na nepraktičnost, pisanje o slovanskeji pravne akademiji in skoraj tudi o slovanskem narodu, le lepo sanjar-

jenje. Od zgoraj ne bode nikdar pritisk prišel na uradnike, da bi slovenski uradovali. Želje, tudi povelja se bodo izrekala, pa „non possumus“ bode odgovarjal in neodvisnega sodnika: „nehčem“, in — ostalo bode pri dobri volji posameznih.

Vendar v nemcu je prijazna nam vlada velike koristi: Kakor je Nemštvo s pomočjo vlad svoje noge trdneje postavljalo mej nas, tako mi, če tudi brez pomoči vlade, pa saj z njenim dopuščanjem lažje branimo svojo narodnost pred germanizacijo. Le za to gré gledé nas Slovencev. Kot narod záse smo Slovenci izgubljeni; kulturo, politično moč itd. si, kot narodu samemu záse, v zdajšnjih političnih razmerah ne moremo priboriti, to bi bil boj za utopije: Mi smo graničarji, straže proti germanstvu in kot taki vojaki. V kasarnah se ne govori o omiki za mirno življenje, niti o družih podobnih stvaréh, ampak vežba se fizična in duševna moč za vojno! Mala veja Slovanstva smo na mejah proti Italijanstvu in Nemštvu. Kar bodočnost Slovanstvu lepega v kulturi, državneji moči itd. za temnimi gubami skriva, o tem mi le še sanjariti smemo, dejanski nas to malo briga, ker sovražnika slovanske kulture na slovenskem jugu imamo uže v svoji hiši, in ljudje, ki imajo vsak dan narodno smrt pred očmi, ali bi jo vsaj, kakor domoljubi na slovenskem Koroškem in Štajerskem pred očmi imeti morali, taki ljudje, pravim, če se dobro ozró po svetu, ne gledajo dosti v bodočnost samega sebe, ampak bolj v bodočnost velike slovanske družine in pa v realnost, ki kliče na boj za to bodočnost. In v tem boji nam dobro služi prijazna nam vlada.

(Dalje prih.)

Listek.

Doktor Konjerum.

(Humoreska.)

V malej kompanijskeji štaciji nekdanje vojničke krajine blizu „štaba“ je bil svoje dni komandant kapetan Smolič, človek pošten, ali prekomérno pedantičen.

V župnem dvoru istega mesta je živel se ženo in hčerjo pravoslavni parok imenom Pantelija, jovijalen pop, kakor so mu rekli.

Ker Smolič nij bil oženjen, je imel pridnega ordonanca, imenom Iža, kateri mu je vestno opravljal gospodarstvo, če ravno je bil pismen in uže kaprol. Ta Iža nij bil navaden človek, ampak razumel je vsega nekaj, v kuhinji, v pisarni, pri ekonomiji, v štali, povsod je bil na svojem mestu, in zato ga je kapetan

Smolič na vse kriplje protežiral ter mu obetal oficirski portepé.

Kakor je bila navada v takih malih štacijah, se je inteligencija rada kartala in tako najdemo nekega popoldne stotnika Smoliča pri paroku Panteliji za stolom pri igri sedčega.

Ravno je bil pop Pantelija pozval hčerko da jima prinese še dva poliča, ker človek se rad poti pri kartah in to dela žejo, kar se odprejo vrata in kapral Iža kateri je bil ravno opral posodo v kapetanovej kuhinji, stopi v paradi in s čako na glavi v župnikov stan, salutira ter prične čitati naj novejša „regimentsbefehle“, kateri so ravnokar prispeli iz štaba.

Smolič in Pantelija se nijsta dosti zmenila za te „befehle“, ampak sta se kar naprej kartala, ker take stvari ja nijso motile nikdar, nego, ko je Iža čital: „für die stelle eines

feldscherers ist ein taugliches individuum auszufinden“, je Smolič takoj rekel: „E Ižo, to je nešta za te!“ — „Hvala, gospodine kapetane, neprimam!“ je odgovoril Iža, ter čital dalje. Ko je prečital nekaj o noveji monduri, je zaključil: „und die alten pfaffen sind in kisten wohlverpackt unter bedeckung anher einzuliefern.“

„Šta je to? čitaj još jedenkrat!“ zapove kapetan.

„Und die alten pfaffen sind in kisten wohlverpackt unter bedeckung anher einzuliefern“ — čita še enkrat kaprol Iža.

„Za Boga miloga, Pantelijo! šta si ti uradio?“ je vskliknil kapitan Smolič in karte so mu pale pod stol.

„Šta sam ja uradio? Briga mene za tvoje befehle!“ mu odvrne Pantelija hladno.

„E, brate, oprosti, žao mi je, nego pomoči ti ne mogu, befehl ist befehl, to ti zna-

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 28. oktobra.

V **gospodski zbornici** se je vršila včeraj adretna debata. Navzočni so bili vsi ministri, nadvojvode Karel Ludvik, Ludvik Viktor in Albrecht, kardinali Schwarzenberg, Kutschker in Fürstenberg in drugi dostojanstveniki duhovni. Hasner je prečital areso večine, Hubner pa adreso manjšine. V glavni debati nij nikdo govoril. V specialnej debati pak se je pri tretjem odstavku oglašil ministerski predsednik grof Taaffe. Oti tretji odstavek adrese večine se glasi: „Gospodska zbornica deli zadovoljstvo, katero je Vaše veličanstvo izraziti blagovolilo o vstopu óuega dela prebivalstva češke kraljevine, ki dosle nij bil v državnem zboru. Kajti ona v tem ne vidi samo ojačenja državnega zastopništva s pristopom mnogih na družem polji skušeniñ močij, nego mora ta vstop smatrati kot dovršeno priznanje ustavnega pravnega stališča, katero so nastopili. Gospodska zbornica želi in se nateja, da bode z vzajemno dobrohotnostjo in skupnim dolžnostnim čutjem navdihneao jedinstvo vseh njenih udov za združeno delovanje, samo na sebi koristno, ob jednom sposobno, dovesti tolikanj željeno jedinstvo preverjenja tudi v ozira na óna načela naše ustave, katera zastopati smatra gospodska zbornica za svojega obstanka kot svojo dolžnost in v interesu carevine na notranje in njene moči na vnanie“. Gledé tega odstavka je dejal grof Taaffe: „Oba adretna načrta nam predložena izjavljata staro - avstrijsk patrijotizem, ki je zmirom v tej hiši prevladal, oba svedočita nepremično udanost do uzvišene osebe našega gorko ljubljeneega cesarja in gospodarja, oba adretna načrta se do cela slagata z nazori najvišjega prestolnega govora, — samo ta odstavek, o katerem se zdaj posvetuje, se ne ujema popolnem z nazori najvišjega prestolnega govora. Vlada njegovega veličanstva cesarja, ki ne stoji samo na stališči najvišje sankcionirane ustave, ampak spoznava svojo nalogo tudi v tem, ustavo ojačiti in okrepiti s tem, da omogoči, ka se ustava ne bode naslanjala samo na zakon, nego da bode óna ukoreninila se v srcih vseh narodov in ljudstev, je poskusila poslance kraljevine češke, ki se dosle nijso udeleževali državnozbornskih obravnavanj, pregovoriti, da vstopijo v državni zbor in jim dala možnost, da nastopijo skupna tla ustave in državnega zbora. V tretjem odstavku najvišjega prestolnega govora se konstatuje, da so poslanci kraljevine češke, ki so se preje obravnavanjem odtezavali, nastopili polnbrojno tla skupnih obravnavanj, ne opustivši svoje pravo preverjenje in ne gledé na različnost svojih nazorov, in izraža se v tem odstavku trdno upanje, da se bode pri vsestranskej zmernosti in vzajemnem spoštovanji prava posrečilo ustavi zajamčiti vse-

stransko radostno priznanje. Ako se tedaj želi spravi in sporazumljenju kije v najvišjem prestolnem govoru tako srčno poudarjeno, pot pripraviti, potem se mora vse opustiti, kar loči. iskati pa óno, kar združuje. Samo onda bode mogoče naloge rešiti, katere je postavil prestolni govor. Jaz tedaj mislim, da se bode z malo premenbo dotičnega odstavka (adretnega načrta) omogočilo vsem udom visoke zbornice, katere saj veže vse ljubezen do cesarja in carevino, da se bodo zdjediniili v skupnej, blagosti države namenjenej adresi. Ker imam čast, da sem ud te visoke zbornice, bodem, kakor se po sebi razume, glasoval zoper ta odstavek.“ Knez Khevenhüller je obžaloval, da sta dve adresi, in predlagal, da se obe oddasti nazaj odboru. Za ta predlog so glasovali tudi nadvojvode in duhovenski knezi. Schmerling je napadal ta predlog. Naposled se je adresa „ustavoverne“ večine sprejela z 78 glasi proti 59.

„Ustavoverna“ gospoda imado navado, da svojo gospodstvaželjnost in pritiskanje na vse nenemške narode prikrivajo s tem, da vse nasprotno težnje proglašajo za napade na državno enotnost, na ustavo itd. Tega duha je tudi poln **adresni načrt** manjšine državnega zbora. Mej tem ko je adresni načrt avtonomistiške stranke vseskozi v zmernem, stvarnem in spravljivem duhu, veje iz adresnega načrta centralistov stara zagrizenost, katera je „ustavoverce“ skozi celo dobo njih gospodarstva carevini v toliko škodo odlikovala. Presodimo samo te-le stavke iz adrese državnozbornske manjšine: Vsi poslanci državnega zbora so tedaj nastopili pravno stališče od Vašega veličanstva podeljene državne ustave, in na tem pravnem stališči dajejo državni osnovni zakoni vsem deželam in narodom jednaka prava, in zagotavljajo vzajemno spoštovanje, tako, da se pri vsestranskej zmernosti doseže lahko občno sporazumljenje, a za to nij treba nobednih državnopravnih korakov.“ Nadalje se v adresnem načrtu manjšina postavlja kot varuh državnih osnovnih zakonov. vsako nasprotno preverjenje proglašja za izdajstvo; in potem, govoreč o delokrogu državnega zbora, vskliknejo „ustavoverci“: „Hitro in sadunosno delovanje državnega zbora se samo omogoči, ako se izogne vsem državno pravnim preprirom!“ Kje pa se adresni načrt večine državnega zbora sploh dotika „državnopravnega vprašanja?“ Dobro in popolnem primerno piše „Pester Lloyd“ o adresi manjšine, da je gola ironija, ako pravi adresa manjšine, da bi ustavoverna stranka obžalovala, ako bi se državnopravni prepri zopet vneli v državnem zboru, pa ustavoverna stranka sama prične ta boj! Sicer se bode pa nespravljivi duh centralistov imel posebno priliko pokazati ob adresnej debati.

Vnanje države.

V kratkem času v **Rusiji** začno zborovati zemski zbori, ki so v rodu našim dežel-

nim zborom: v letošnji sesiji se bodo posebno pečali s šolskimi in zdravstvenimi vprašanji.

Poroča se, da bode italijanski kralj Humbert potoval v Berlin. Kier se bode sešel z **ruskim** carjem, V Berlin pride baie gotovo ruski car in bode pohadil na svojem potovanju v Cannes tudi nemškega cesarja.

V **rumunskem** senatu je dne 26. t. m. sprejel se načrt, da dobé državljansko pravo vsi judje, brez debate s 33 glasovi zoper 2 glasu.

Dne 16. t. m. je v **Berlinu** zboroval odsek nemškega zveznega sveta. Taka zborovanja so zelo redka, zato svet zanimaio; v teku devetih let so bila trikrat. Zlaj je bil sejo sklical bavarski ministerski predsednik z namenom, da zvedó zdanie politično stanje. Namestnik nemškega kancelarja grof Stolberg-Wernigorode jim je potem sedanjí politični položaj razlagal, in so bili baie udje o seka z vsem zadovoljni. V tem odseku po nemškej državnei ustavi Prusija nema nobenega sedeža, temuž Bavarsko, Württembergsko in Saksomija, ki imajo pravico še zastopnike dveh družih nemških držav poklicati v posvetovanje, zdaj sta Badensko in Meklenburg Schwerin odposlali na poziv svoje zastopnike. Obravnave so krajno zaupljive in se celo ne protokolirajo.

Dopisi.

Iz Celja 23. oktobra. [Izv. dop.] Basesda, koje ie priredil pevski zbor tukajšnje narodne čitalnice v steklenem salonu pri „Zlatem levu“ dne 19. t. m. se je tako-le vršila: Jenkov zbor „Haj!“ pel je vrli naš pevski zbor z navdušenjem in jako precizno ter za to sprejel od občinstva burno pohvalo; torej bili so pevci in poslušalci zadovoljni. O drugej točki sporeda stresali so pak navzočni muziki dvomljivo glavé, kajti Ivančev „Kdo je mar?“ nij kar si bodi, je glasbena skladba sedmih točk, treba je solistov — pevci naši pak so si mislili „Malo nas je, a smo ljudi!“. Ko gospa O. sede k glasoviru in privabi nekoliko akordov iz instrumenta, nastala je slovesna tišina, vse je zrló v kolo pevcev, češ, „boste-li kos težkej nalogi?“, a čvrsto zadoni iz dvajsetih grl „Kdo je mar?“ Prav tiho priznava občinstvo le-kečimi očmi „dobro, dobro!“ Bariton solo zapoje gospod Pirker navdušeno s krasnim gibčnim svojim glasom, zbor mu nežno odjekuje, in rešena je bila častno naloga. V drugej točki zagrmeli so korenjaško basisti naši „Čujte zbor!“, da se je dvorana stresala. Tudi ta točka se je dovršeno pela, uspeh je bil velikansk. V tretjej točki se za korak naprej pomakne naš slavček, g. Gabršek, ljubljeneec slovenskega občinstva, vsakdo vskliknil bi bil s srca rad: „živio vrli naš tenor!“ — a kaj, kdo si je upal tišino motiti. Pel je naš Ivan svoj solo z milobnim glasom tako, da bi ga bili najrajši poljubili. V četrtej točki se malo vspred postavi nekdanje ljubljanske pevske garde starosta g. Gécclj, in tudi on je v občno zadovoljstvo izvršil svoj nalog, dvospev s g. Gabrškom je jako dopal. V petej in šestej točki je pak čakal še kočljiv nalog kvartet brez spremljevanja na glasoviru, a Boga mi — sestavljen iz gg. Gabrška, Krašovca, Lekarja in Kobilice (po naključji vsi kranjski Slovenci) se je oponas-l izvrstno; peli so gospodje lepo ubrano, perfektno, da je človeku radost srce igralo. V sedmej točki so si baie pevci misli „korajža velja“, zagrmeli so navdušeno „sicer slovenski vratar!“ in sklenili so izvirno krasno slovensko skladbo vrlo dobro, odmevalo je dolgo trajajoče živo priznanje po dvorani. Čast pak, komur gre v

deš, a ja moram slušati, i to ti znadeš!“ pravi kapetan.

„Šta biesia imaš slušati? Ja te ne razumijem!“

„Nisi-li čuo? Bog te dao i sveti Pantelija! Die alten pfaffen sind einzuliefern, in kisten wohlverpackt, unter bedeckung — escorte!“

„Ja se ne pačam za vaše regimentsbefehle, pa mirna Bosna!“

„Ali se ja pačam, dragi i mili brate Pantelija, a ti se moraš pokoriti, Boga mi i učiniti sve, što zapoveda befehl!“

„Meni stalo do tvojega befehla!“ reče Pantelija, natoči čašo vina, ter jo ponudi Iži. Ali Iža nij prijel za kupico, ampak stal je kot sveča ravno in oči je imel uprte v kapetana kateri mu je naložil, naj precej priredi voz in velik zaboj iz desek, v katerem bode mogel popo Pantelija sedeti ali ležati, kako bo hotel.

Voz ima biti k redu do šeste ure v jutro, in Pantelijo je povabil, naj pride v jutro še pred šesto uro k njemu.

„Zar ti zbilja luduješ in budalastiš?“ po vpraša Pantelijo kapetana, potem ko je bil Iža odišel.

„Luduješ in budalastiš! Zar ti popo držiš, da ludujem in budalastim, ako točno vršim primljene befehle?“ odgovori kapetan, „a befehl kaže naročito: die alten pfaffen sind wohlverpackt anher einzuliefern — razumiš-li to? Die alten pfaffen, to se razumeva, da se svi stari popi, katolički i pravoslavni bez razlike vieroizpovedanja imadu eskortirati v štab, i ti si stari pop, pa zato bez svakoga oklevanja ili ugovora sutra u veršlog s tobom!“

„Dobro, ma bilo, ali ti budalo pazi što radiš!“ reče Pantelija malo srdito, a kapetan se poslovi čisto prijazno ter odide.

(Dalje prih.)

prvej vrsti, neutrudljivemu, vestnemu pevovodji g. Vinku Krušiču, se je tudi glasno, burno izjavila, in nij prej potihnil klic „živio Krušič!“ dok se pevovodja nij prikazal na odru. Zabiti ne smemo gospé O., ki je spremljevanje na glasoviru v občno zadovoljstvo izvajala. Imenovana gospa nam je dodala ali pomnožila spored s sceno in arijo iz opere „Guttenberg“, spremljala pa jo je na glasoviru jako spretno v narodnih krogih dobro znana gospica Bertoldova; petje gospé O. je bilo umeteljniško dovršeno, pikantno, tako, da je pohvalo občinstva izvalila celo mej petjem. Uže pri nastopu je bila, peljana po prvosedniku čitalnice g. dr. Serncu, zelo simpatično pozdravljena, potem pa nij prej potihnilo glasno priznavanje, dok nam nij dodala še jedne točke z „Gumbertovim valčik rondo“, ki je tako dopal, da je prouzročil istinito frenetičen aplavs. Vse druge točke so se izredno dobro vršile, in je sosebnost osmospev „Tijo noči“ občinstvu ugajal, pel se je, ko bi ga vlil, jako nežno in fino nijansirano. Hajdrihov zbor „Jadransko morje“, velike muzikalne vrednosti in karakteristike, nas je pak kar iznenadil, bil je temeljito študiran in peli so ga naši pevci da je občinstvo strmelo nad krasoto skladbe in isto tako nad petjem. Dodali so nam neutrudni pevci še „Naprej!“ „U boj“ in na obče zahtevanje št. Jurijskih gostov dr. Gustav Ipavčevo krasno „Savsko“. Le več takih večerov, vrli pevci! Bog nam ohrani vrlega, ljubeznivega in neumorno delujočega našega pevovodja, g. Vinko Krušiča, in da ste pevci marljivi kakor doslej in meriti se boste mogli s pevci velikih mest. Dostavljamo še, da sta nam došla prijazno pozdravljajoča telegrama iz Ptuja in Mozirja. In da je bila beseda izredno dobro obiskana, dasi je bila ta večer predstava v mestnem gledališču. Hvalo moram prav posebno izreči prijazno sodelujočima gospodoma Abtu in Pauru, pa možatemu odboru čitalničnemu. Torej na svidenje, dragi nam pevci. Živeli!!

Domače stvari.

— (Pomnoženi odbor za sprejem domačega polka) se je sešel v ponedeljek in zboroval pod prvosedstvom g. župana v mestnej dvorani. Navzočnih je bilo 19 gospodov, ki so po precej dolgej debati sklenili, da se nabiranje potrebnih novcev takoj začne in ta posel izroči štirim odsekom, katerih vsak prevzame drug del mesta. Razen tega je bil izvoljen komitet pëtih členov, kateremu je nalog sestaviti načrt o tem, kako bi se uredil sprejem. V tem komitetu so gg.: dr. Stoeckl, Dobrlet, Fran Drenik, E. Mayer in Bürger. Se vé da zdaj nij še mogoče končno določiti, kaj se bode naredilo, ker še nij znano za gotovo, kdaj polk v Ljubljano pride in koliko časa se bode mudil tukaj.

— (Gradščino Poganice) poleg Novega mesta, sodniško cenjeno na 138 000 gl. je pri eksekutivnej dražbi kupil za 40.000 gl. konsorcij treh podjetnikov, katerim je na čelu znani posestnik in molar g. Franjo Bahovec.

— (Umrli) je v Gradci 73 let star višjega deželnega sodišča svetovalec v pokoju g. Valentin Kozjek, brat obče znanemu tukajšnjemu trgovcu in posestniku g. Janezu Kozjeku. Pokojni je bil prej mnoga leta tudi svetovalec ljubljanskega deželnega sodišča.

— („Slavček“) se zove nova zbirka šolskih pesnij, ki jih je uglasbil gosp. Anton Nedved, c. k. učitelj glasbe v Ljubljani. Ta

zbirka je razdeljena v tri zvezke, ki imajo skupaj 178 napevov. Dolgo so uže naši učitelji zdihovali po takej pesmarici in zelo jim je ustregel gospod Nedved, da je z velikim trudom in hvalevredno marljivostjo nabral prikladne poezije ter jih za šolsko mladino primerno uglasbil. Posamezni zvezki so sistematično urejeni tako, da je prvi vezek za prva razreda namenjen, druga dva sta pa višjim razredom za rabo. Skladnice so prav melodijske, besedam se prilagajajoče in lahke, da jih bodo naši za glasbo jako vneti slovenski otroci gotovo radi prepevali in mnogokatera bode še postala ljudska pesen. Nahajajo se v tej zbirki tudi nekatere uže znane narodne popevke, mej njimi n. pr. v Stegnarjevem „Šopku“ natisnena ljubka pesnica „Seničja tožba“ i. dr. Gospodu Nedvedu želimo, da bi našel za svoj trud vsestransko podporo od strani učiteljev, ki morajo prizadevati si, da razširijo to zbirko v naših ljudskih šolah, kajti stroški tiska so veliki in nevhvaležno bi bilo, ko bi skladatelja za njegov trud pustili trpeti še materialno škodo.

— (Vojaški avancement) je bil razglašen te dni kakor vsako leto pred mesecem novembrom. Razglas je sila obširen in obsega na stotine imen. Osem generalmajorjev, mej njimi nadvojvoda Ivan Salvator je povišanih za feldmaršal-leitenante; za generalmajorje je imenovanih 15 polkovaikov, za polkovnike 43 obrstleitenantov. Mej poslednjimi tudi rezervni poveljnik našega polka št. 17., gospod Fran Knobloch. Sicer so od domačega polka kolikor smo dozljaj pregledali, avanzirali za nadporočnike poročniki: Leopold Ambrožič, Ludvik Hipšič, Fran Smolnikar in Hugon Zebisch; poročnika sta postala oficirska namestnika Ivan Svetličič in Karel Zudermann. V rezervi sta izmed znanih imenovana za nadporočnika: Ludovik Marquis Gozani od 17. in Jakop Munda od 47. polka. Nadlečnik dr. Anton Staré pri 22. pešpolku je postal polkovni zdravnik.

— (Iz Rogaca) se „Gospodarju“ piše, da je kmetu Cvetkotu hlev užgal 7letni fantič; tudi hiša bi mu bila zgorela, toda vrli gasilci rogački so mu jo ubranili, za kar se izreka dostojna zahvala. Zaradi kuge se ne sme ne pasti ne orati; krmo bodo sedaj spotalagali, kaj bo pa po zimi?

— (200 gold. in blago ukradli) so nepoznani tatje trgovcu g. J. Volkovacu pri sv. Antonu v Slovenskih goricah.

— (Zastrupil) se je Janez Freitag, po domače „srmak“, kočliar in črevliar v Slivnici pri Mariboru. Po dvadnevem mučenju je 17. t. m. umrl. Uže dvakrat poprej si je hotel življenje vzeti. Bil je žganjepivec. Pravijo, da sedaj je storil samoumor zaradi prevelike pridobnine (Erwerbsteuer) in prestrogega iztirjevanja.

— (Tolovaji) so 10. okt. v Mlačah šmarijskega okraja po noči napali mladega Jakopa Vrboška, ga ubili na dilah neke kočje in vzeli hranilniške knjižice s 1100 gl. in 170 gold. gotovine.

Narodno-gospodarska stvar.

Novo cimentiranje mér in tehtnic.

Po ukazu c. kr. deželne vlade od 29. sept. t. l. št. 6598, ki smo ga uže omenili ob dvojej priliki, se imajo metrične mére (votle in dolge) tehtnice na novo cimentirati. Ker imajo dolžnost županstva, da izvrševanje tega posla nadzorujejo, in da tudi za to skrbé, da

se to delo opravi kolikor mogoče z malimi stroški, zaradi tega opozorujemo županstva na razglas deželnega odbora kranjskega od 8. febr. t. l. št. 665, kateri je natisnen v deželnem zakoniku l. 1879. (VII. del, št. 15. stran 33. 34. in 35.) in se glasi takó:

Razglas

deželnega odbora sporazumljenega s c. kr. deželno vlado vsem županstvom na Kranjskem, da od časa do časa pregledujejo v javnem trgovanji rabljene mére, uteži, vage in drugo preskuševanje podvrženo mérsko orodje.

Občinski red za Kranjsko¹⁾ in postava o uredbi méroizkusnih oblastev²⁾ naklada občinam dolžnost, da v lastnem delokrogu nadzorujejo semnje in trge, posebno pa méro in vago.

Za uspešno izpolnjevanje te važne dolžnosti županstev je treba in se torej občinskimi oblastvom naroča, da v trgovanji rabljene mére, uteži, vage in drugo preskuševanje podvrženo mérsko orodje³⁾ perijodično dobro pregledujejo in skušajo, in sicer vsaj enkrat na leto.

Ker je pa pri tem treba posebna zvedenosti, imajo méroizkusni uradi dolžnost⁴⁾, na prošnjo občinskega oblastva (županstva) po ukazu načelnika za primerno plačilo (nagrado) pregledujočim občinskim službovnikom o policijskem pregledovanji z ozirom na tehnično stran tega opravka pomagati, in torej se občinskim uradom velevala, da se te pomoči poslužujejo.

Preskusnine (preskusne pristojbine) za mére in uteži, katere imajo stranke plačevati, določuje posebna tarifa za méroizkusne pristojbine⁵⁾ za omenjeno tehnično pripomaganje méroizkusnih službovnikov pri policijskih občinskih revizijah pa velja poseben ministerski ukaz.⁶⁾ Iz tega ukaza se županstvom na Kranjskem navajajo sledeče važnejše točke s pristavkom, naj i ukaz sami beró.

Prošnje občin za sodelovanje méroizkusnega službovnika pri tržno-policijskih pregledih so proste štempla, ter se smejo tudi samo z besedo dotičnemu načelniku méroizkusnega urada razodeti.⁷⁾

Občine imajo za tehnično pripomaganje pri policijskih ogledih sledeče pristojbine plačevati.

a) **dnevnine** ali dijete méroizkusnim službovnikom, in sicer: v kraji uradnega sedeža za en dan 2 gl., za pol dné 1 gl., — zunaj kraja uradnega sedeža za 1 dan 2 gl. 50 kr., za pol dné 1 gl. 50 kr.⁸⁾; — méroizkusni službovnik je pa dolžan, dokler delo trpi, na dan do 10 ur, za pol dneva pa do 5 ur v ta posel uporabiti, vstevaje čas, ki ga potrebuje za vožnjo tja in nazaj⁹⁾

b) **Potni troškovi**. Potni ali vozni troškovi se takrat ne zaračunajajo, kadar občina sama vozno priliko oskrbi.¹⁰⁾ — Ako pa občina ne oskrbi sama vozne prilike, se imajo sledeči vozni troškovi méroizkusnega službovnika zaradi povračila zaračunjevati, in sicer le za uradna opravila zunaj kraja, v katerem ima méroizkusni urad svoj sedež:

1. pri daljavah, ki — gredoč tja in nazaj — ne iznesó skupaj čez 15 kilometrov, naj se računí po 21 kr. a. v. za vsak kilometer. —

2. pri večjih daljavah je zaračunjati vsakokratna poštna jezdina za dva konja brez pritičnih pristojbin po številu mirijametrov, kolikor se jih je v resnici prevozilo.

Razen tega se morajo povrniti cestarine, za vožnjo po železoici sme se zaračunjati vožnina za 2 razred in vožnina na kolodvor in s kolodvora.

¹⁾ Dež. zak. za Kranjsko 17. februarja l. 1866. št. 2. obč. red. § 28. točka 4.

²⁾ Drž. zak. 31. m. 1875. št. 43. § 8.

³⁾ Méroizkusveni red od 19. decembra l. 1872. drž. zak. št. 171.

⁴⁾ Ukaz ministerstva za promet in kupeljstvo od dné 3. aprila l. 1875. § 12. drž. zak. št. 45.

⁵⁾ Tarifa k méroizkusvenemu redu št. 171. drž. zak. l. 1872.

⁶⁾ Ministerski ukaz od dné 8. januarja l. 1878. § 4. in dr. — drž. zak. št. 8.

⁷⁾ § 1. min. ukaza od 8. jan. l. 1878. drž. zak. št. 8.

⁸⁾ § 4. „ „ „ „ „ „ „ „

⁹⁾ § 2. „ „ „ „ „ „ „ „

¹⁰⁾ § 5. „ „ „ „ „ „ „ „

Troške za prevoz méroizkusnih štempljev in vžigalnega železja zaračunati nij dopuščeno. ¹¹⁾

Pristojbine se nájajo neposrednje méroizkusnemu službovniku plačati, ampak ta jih zaračuni s partikularjem, katerega c. kr. okr. glavarstveno pregleda in ugotovi ter občinu naroči, da naj v 14 dneh davkarji plačilo opravi. ¹²⁾

Županstvo ima torej méroizkusnemu službovniku izročiti potrdnico o tem, koliko časa je za tehnično pripomaganje pri policijskem pregledovanju uporabil, ne računec časa za pot tja in nazaj. ¹³⁾

Da se to opravi z manjšimi troški, se nasvetuje, da se sosedne občine mej seboj zmenijo, da vse ob enem (istem) času tržno policijsko pregledovanje mer in utež načinijo, da pride méroizkusni službovnik ob enem v vse dogovorjene sosedne občine po vrsti tehnično pripomagat, ter da potem načinu opravi z manjšo zamudo časa svoj posel samo z enim potom tje in nazaj. ¹⁴⁾ Če se tako ravna, ima vsaka občina méroizkusniku plačati toliko denarja, kolikor jih pride nanjo razmerno z velikostjo tistih potnih troškov, ki bi prišli na posamezne občine, ako bi vsaka izmed njih — nezavisno od druge — méroizkusnika bila neposrednje poklicala iz kraja, v katerem ima méroizkusni urad svoj sedež.

Ravno po tej razmeri bi zadele skupne dijete in potni troški stranke, ako bi méroizkusnik ob prihli ali ob času, ko pride na poklic občin tehnično pripomagat k tržno-policijskemu pregledovanju mer in utež, strankam méroizkusna dela opravljal.

Ker je potem načinu, ki se občinam v posnemanje priporoča, v njihovej lastni moči, da pride na eno občino prav malo troškov za

¹¹⁾ § 2. min. ukaza od 8. jan. 1. 1878. drž. zak. št. 8.
¹²⁾ § 6. " " " " " " " "
¹³⁾ § 2. " " " " " " " "
¹⁴⁾ § 6. " " " " " " " "

tehnično pripomoč méroizkusnika pri tržno-policijskem pregledovanju, pričakuje deželni odbor, da bodo županstva z vso marljivostjo mere in vage nadzorovala in jih s pripomočjo méroizkusnega službovnika redno pregledovala.

Deželni odbor torej tudi županstvom naroča, da koncem vsacega leta po c. kr. okrajnih glavarstvih sem predlože izkaze o opravljenih revizijah in o tem, kaj se je z njimi doseglo.

Od deželnega odbora Kranjskega.
V Ljubljani dne 8. februarja l. 1879.

Prejeto.

27. oktobra:

Pri **Stonu**: Trautsch iz Kaniže. — Siegmüller iz Kočevja. — Fröhlich iz Dunaja.

Pri **Ščitcu**: Kallfus iz Dunaja. — Dr. Röhl iz Gradca. — Kellermann iz Dunaja. — Anders iz Trsta. — Feitler iz Linca. — Lugher iz Spleta. — Orešnik iz Dunaja.

Pri **avstrijskem cesarju**: Krašner, Ferjančič iz Idrije. — Tschirfisch iz Celovca.

Pri **bavarskem dvoru**: Cadore iz Trsta. — Sepeč iz Reke. — Greisler iz Vodic.

Dunajska borza 28. oktobra.

(Izvirno telegrafsko poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih	68	gl.	45	kr.
Enotni drž. dolg v srebru	70	"	15	"
Zlata renta	80	"	85	"
1860 drž. posojilo	128	"	25	"
Akcije narodne banke	839	"	—	"
Kreditne akcije	267	"	10	"
London	116	"	85	"
Napol.	9	"	31	"
C. kr. cekini	5	"	58	"
Državne marke	57	"	65	"

Loterijske srečke.

V Gradci 25. okt.: 80. 18. 68. 83. 66.
Na Dunaji 25. okt.: 60. 36. 74. 67. 7.

Trgovski učenec,

izpolnivši šolsko dolžnost, vzame se pod dobrimi pogoji takoj v službo pri gospodu

J. S. Oset-u,
trgovcu na Vranskem.

(475—4)

Štev. 13204.

(508—1)

Razglas.

Z dopisom dne 26. septembra 1879 št. 5964 je c. k. deželna vlada kranjska v sporazumenju s c. k. finančno direkcijo kranjsko mestnej srenji ljubljanskej dainje pobiranje tlakovine z tarifom

4 krajcarje od vsake vprežene, in

2 krajcarja od vsake gonjene živine prihodnjih 5 let, to je od 1. januarja 1880 do konec decembra 1884 proti temu, da postavno določena oprostenja tlakovine obstanejo, dovolila.

Mestni magistrat razglasuje to v splošno spojnjevanje s pristavkom, da se bode tlakovina kot dozda od 1. januarja 1880 naprej na vseh glavnih in o varstvu tistih obstoječih stranskih mitnicah (šrangah) z ozirom na postavna oprostenja tlakovine pobirala.

Od magistrata glavnega mesta

Ljubljanskega,

dne 23. oktobra 1879.

Župan: Laschan.

Trgovinsk učenec.

Zdrav, živ deček, 14 do 15 let star, lepega vedenja in poštenih staršev, ki si je prisvojil elementarno šolsko oliko in je v besedi in pismu zmožen slovenskega in nemškega jezika, sprejme se kot učenec v ljubljanskej trgovinske (specerijstvu) hiši, ki je na dobrem glasu. Učni čas 4 leta, oblačijo ga starši, sicer ima vse prosto. Oziralo se bode samo na dečke s kmetov. — Ponudbe administraciji „Slovenskega Naroda“.

(506—1)

Epilepsijo (božjast)

zdravi pismeno specialni zdravnik dr. Killisch v Dresden-u (Neustadt). Največje izkustvo, ker je zdravil uže v čez 11.000 slučajih.

(491—3)

Schiffer & Stedry v Ljubljani,

dovozna cesta poleg kolodvora južne železnice, prodajata

najboljši Trebovljišk

salónsk premog

za kurjavo v sobi in kuhinji, ob jednem tudi

tovarniški premog

za vsako potrebo po najnižjih cenah.

Naročbe se sprejemajo:

v magazinu za premog na dovozne cesti poleg kolodvora juž. železnice, pri J. E. Bučarjevih naslednikih pri frančiškanskem mostu in pri Karl S. Till-u pod Trančo št. 2. (503—4)

Premeščanje.

Udano podpisani izvršuje prijetno dolžnost, da se vsem svojim čestitim p. n. gostom za dozdane zapu obiskavanje najuljudneje zahvaljuje, ob jednem pa to svojo zahvalo združuje z vrlo udano prošnjo, naj ga blagovolé tudi v njegovem novem prostoru na

šentpeterske cesti št 2,

v lekarnarja Mayerjevej hiši, nasproti frančiškanskemu mostu, počestiti z jako pogostimi pohodi.

V Ljubljani, 24. dan meseca oktobra 1879.

Josip Bukovnik,
friseur.

(504—2)

20 gl.

čnemu, kateri mi naznani na deželi, v Kranjske, Štajerske, Hrvatske, in sploh v Sloveniji, kraj, pripraven za prodajalnico in kupčijo, kraji pri farnih cerkvah imajo prednost. — Ponudbe naj se pošiljajo opravištvu „Slovenskega Naroda“ pod števil. 100. (505—2)

Izdatelj in urednik Makso Armic.

(507)

Zlatočelo okrajane štranjive
KIOLSKO sardelo
delikate, v zabojih a okolo 200 komadov gl. 1.50, dva zaboja gl. 2.25, štiri zaboji gl. 4.30, 6 zabojev gl. 6, franco (poštne proste) v vse poštnice okrajne Avstro-Ogerske s poštnim povečjem. Zavoji zastojni.
A. L. Mohr,
Ottensen poleg Hamburga.

M. Neumannova

velika zaloga narejene obleke.

Za gospode:

Suknene zimske suknje	gl. 16
Sukneni menčikovi	" 20
Menčikovi iz lodna	" 14
Moderna obleka	" 22
Črna obleka	" 25
Jesenske površnje suknje	" 12
Lovske suknjice iz lodna	" 7
Suknene hlače	" 7
Ponočne suknje	" 10
Reithofferjev dežni plašč	" 9

Za dečke:

Suknen menčikov	gl. 10
Suknene obleke	" 12
Črne obleke	" 16
Lovske suknjice od lodna	" 4
Zimske suknene hlače	" 4

Za otroke

od 2 do 8 let:

Obleke iz klobučine brez hlače	gl. 3.50
Lovske obleke s hlačami	" 4.50
Suknena obleka s hlačami	" 6.—
Površnje suknje	" 7.—

Za gospé

najnovejši paletoti z Dunaja:

Suknje po obliki za gospode od palmerstona	od gl. 6 do gl. 24
Suknje po obliki za gospode, ratinaste ali šopkinaste	" " 10 " " 20
Suknje po obliki za gospode, iz sukna stisnena	" " " " " "
iz vravnane preje	" " 14 " " 38
Modérni dežni plašč od sukna	" " 9 " " 22
Elegantne ponočne suknje od klobučine	" " 8 " " 18

priporoča

M. Neumann,

v Ljubljani, slonove ulice št. 11.

Izvanjska naročila se s povzetjem natanko izvršujó, in óno, kar se ne dopade, brez ovire zameni. (473—5)

Lastnina in tisk „Narodne tiskarne“.